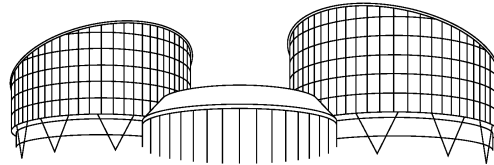

ВАН ДЕ КОЛК ПРОТИ НІДЕРЛАНДІВ

© Переклад Олександра Дроздова, Віктора Янишена,
Олени Дроздової, Яни Токар, Андрія Цибулько

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ТРЕТЯ СЕКЦІЯ

СПРАВА «ВАН ДЕ КОЛК ПРОТИ НІДЕРЛАНДІВ» (Заява № [23192/15](#))

© Переклад: адвоката, кандидата юридичних наук, доцента,
заслуженого юриста України
Олександра Дроздова

адвоката, кандидата юридичних наук, доцента
Віктора Янишена

адвоката, кандидата юридичних наук,
директора Адвокатського бюро «Дроздова та партнери»
Олени Дроздової

здобувача кафедри цивільного права № 1
Національного юридичного університету ім. Я. Мудрого
Яни Токар

Андрія Цибулька

Офіційне цитування:
CASE OF VAN DE KOLK v. THE NETHERLANDS
(Application no. 23192/15)

Офіційний текст англійською мовою:
<http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-193259>

РІШЕННЯ
СТРАСБУРГ
28 травня 2019 року

Це рішення є остаточним, але може підлягати редакційним виправленням

ВАН ДЕ КОЛК ПРОТИ НІДЕРЛАНДІВ

© Переклад Олександра Дроздова, Віктора Янишена,
Олени Дроздової, Яни Токарь, Андрія Цибулько

У справі ван де Колк проти Нідерландів,
Європейський суд з прав людини (третя секція), засідаючи
палатою у складі:

Дмитро Дєдов (Dmitry Dedov), голова,
Алена Полачкова (Alena Poláčková),
Джолін Шуккінг (Jolien Schukking), судді,
і Стівен Філіпс (Stephen Phillips), секретар секції,
Після обговорення за зачиненими дверима 7 травня 2019 року,
Постановляє таке рішення, що було ухвалено в останню
зазначену дату:

ПРОЦЕДУРА

1. Справу було розпочато за заявою (№ 23192/15), поданої до Суду проти Королівства Нідерландів на підставі статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) громадянином Нідерландів, Уго Йоханнес Чарльз ван де Колк ("заявник"), 8 травня 2015 року.
2. Заявника представляв пан Р.А. Корвер, адвокат, що практикує в Амстердамі. Уряд Нідерландів ("Уряд") був представлений уповноваженими, паном Р.А.А. Бьоркером і пані В. Коопман, та їх заступником - пані К. Адін, всі троє представники міністерства закордонних справ.
3. 17 грудня 2015 року Уряду було надано повідомлення про скаргу щодо відсутності правової допомоги під час допиту у поліції, решту заяви було визнано неприйнятною відповідно до пункту 3 правила 54 Регламенту Суду.
4. 18 лютого та 8 липня 2016 року Уряд подав односторонню заяву, в якій визнав порушення прав заявника відповідно до пунктів 1 і 3 (с) статті 6 Конвенції і запропонували виплатити йому суму, яка покриває будь-які матеріальні та моральні втрати - відшкодування матеріальної шкоди та відшкодування витрат на правову допомогу. Уряд запропонував Суду вилучити заяву з реєстру справ на підставі пункту 1 статті 37 Конвенції. Заявник не погодився з цією пропозицією, стверджуючи, що національне право дозволить йому лише подати заяву на перегляд остаточного національного судового рішення щодо його засудження на підставі рішення, у якому

ВАН ДЕ КОЛК ПРОТИ НІДЕРЛАНДІВ

© Переклад Олександра Дроздова, Віктора Янишена,
Олени Дроздової, Яни Токар, Андрія Цибулько

Суд дійшов висновку, що відбулося порушення Конвенції (див. пункт 22 нижче).

5. 23 січня 2018 року Суд вирішив не вилучати справу з реєстру справ на підставі односторонньої заяви, поданої Урядом. Він взяв до уваги той факт, що в Нідерландах можливість подати заяву про повторне відкриття внутрішнього провадження після такого рішення про вилучення не передбачене законом і, отже, не гарантоване в тій мірі, в якій воно здійснюється згідно з рішенням, в якому Суд визнав порушення Конвенції (див. *ЗАТ «Авіакомпанія А.Т.І.» проти України*, 1006/07, §§ 33 та 37-38, 5 жовтня 2017 року). Крім того, Суд вирішив, що він відкладе розгляд заяви до закінчення провадження у справі *Б'юз проти Бельгії* (№ 71409/10), яка перебувала на розгляді у Великій палаті¹.

ФАКТИ

I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

6. Заявник народився у 1990 році і проживає у місті Альфен-ан-де-Рейн.

A. Арешт і допит заявника

7. 19 серпня 2009 року заявник, якому було дев'ятнадцять років, був заарештований за підозрою в розповсюдженні дитячої порнографії (три фотографії 16-річної дівчини) у квітні того ж року. Його поінформували, що він має право звернутися до адвоката.
8. У поліцейському відділенні заявник був узятий під варту (inverzekeringstelling) і, перш ніж він проконсультувався зі

¹ Аналітичний огляд Рішення ЄСПЛ від 09.11.18 р. у справі «Б'юз проти Бельгії», заява № 71409/101 *див:* Дроздов О. Дроздова О. АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД ОКРЕМИХ РІШЕНЬ, УХВАЛЕНИХ ЄСПЛ ПРОТЯГОМ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ 2018 РОКУ, АБО ПОДАЛЬШІ КРОКИ З ВИВЧЕННЯ АБЕТКИ З ПРАВ ЛЮДИНИ (частина третя). Вісник НААУ. 2019. № 1-2. С. 80-83. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/news/visnyky/2019-02-07-v-snik-naau_5c5c1d0c4a023.pdf

ВАН ДЕ КОЛК ПРОТИ НІДЕРЛАНДІВ

© Переклад Олександра Дроздова, Віктора Янишена,
Олени Дроздової, Яни Токар, Андрія Цибулько

своїм адвокатом (який не був доступний на той час), але з його згоди, співробітники поліції розпочали так зване соціальне інтерв'ю (sociaal verhoor), під час якого були поставлені йому питання про його особисті справи та його особистість, але не про злочин, у якому він підозрюється. Він сказав офіцерам, зокрема, про те, що у нього є захворювання головного мозку: у нього були кавернозні гемангіоми (аномальне скупчення кровоносних судин). Це не вплинуло на його функціонування, крім того, що воно може впливати на його довіру до інших; до того ж, коли йому дозволяли грати у футбол, він не може відбити м'яч головою. Коли заявник отримав доступ до адвоката, співробітники поліції призупинили опитування, щоб дати заявникові можливість проконсультуватися зі своїм адвокатом по телефону. Після цієї розмови заявник заявив, що його адвокат прийде до нього наприкінці дня і що, за порадою свого адвоката, він не буде відповідати на будь-які додаткові питання. Інтерв'ю було припинено. Пізніше цього дня заявник зустрівся зі своїм адвокатом.

9. Наступного дня, 20 серпня 2009 року, заявника двічі було допитано, у тому числі щодо розповсюдження дитячої порнографії, у чому він підозрюється. На початку співбесіди заявник заявляв, що він вважає за краще щоб його адвокат був присутнім. Йому повідомили, що це неможливо, і розпочали допит. Заявник відповів на поставлені йому питання.
10. Під час співбесіди співробітники поліції, які допитували заявника, зазначили, що він зробив рукою спазмоподібний рух. Вони запитали його, чи був це епілептичний припадок. Заявник підтвердив, що він був. Потім співробітники поліції вирішили перервати співбесіду і викликати лікаря. Вони почули, що заявник стверджує, що припадок міг бути викликаний поєднанням стресу та інших факторів. Інтерв'ю було відновлено.
11. 21 серпня 2009 року з заявником було проведено остаточний допит. З усіх записів були зроблені аудіозаписи.
12. 21 серпня 2009 року заявника звільнили з поліції.

В. Розгляд справ у національних судах

ВАН ДЕ КОЛК ПРОТИ НІДЕРЛАНДІВ

© Переклад Олександра Дроздова, Віктора Янишена,
Олени Дроздової, Яни Токар, Андрія Цибулько

13. 25 березня 2011 року обласний суд (rechtbank) Гааги визнав заявника винним у розповсюдженні дитячої порнографії і засудив його до умовного покарання у вигляді двох тижнів позбавлення волі та до вісімдесяти годин громадської роботи. Обласний суд вважав, що заявникові слід було дозволити проконсультуватися зі своїм адвокатом перед тим, як вперше був проведений допит поліцією. Проте з наступних опитувань не з'ясувалося, що вони були проведені без можливості звернутися заявнику до свого адвоката. Враховуючи, крім того, що зміст допиту, що проводився після того, як заявник отримав правову допомогу, не суттєво відрізнявся від змісту допиту, що відбувся без юридичної допомоги, обласний суд визнав, що висновок про процедурну вимогу не було виконано (vormverzuim) достатнім чином. Заявник подав апеляцію (hoger beroep).
14. 3 липня 2013 року Апеляційний суд (gerechtshof) Гааги скасував рішення обласного суду, засудивши заявника за той же злочин до сорока годин громадських робіт. Що стосується заяви про те, що заявникові слід було надати допомогу адвоката під час допиту в поліції, Апеляційний суд постановив наступне:

«На слуханні в апеляційному суді стверджувалося, що під час допиту у поліції підозрюваний мав розумовий вік 15 або 16 років, а також, що він страждає на розлад мозку, який може викликати у нього епілептичні припадки. Адвокат не надав (медичних) даних для обґрунтування цього твердження.

На думку Апеляційного суду, вищезгадане не тягне за собою вказівку для офіцерів, які допитали підозрюваного, що він має розумовий вік 15 або 16 років, а також, що розлад мозку, на який, очевидно, страждає підозрюваний, був здатний викликати епілептичний припадок. Після того, як підозрюваний на очах офіцерів зробив «своєрідний спазмоподібний» рух, перед тим, як відновити допит, вони консультувалися з лікарем. Апеляційний суд вважає, що це був правильний порядок дій. Апеляційний суд не погоджується з адвокатом, що офіцери повинні були обґрунтовано вважати підозрюваного вразливим або неповнолітнім. Це означає, що у світлі судової практики Салдуза (*Салдуз проти Туреччини*, [ВП], № 36391/02, ЄСПЛ 2008) підозрюваний, який у той час був дорослим, не мав права на присутність адвоката під час допиту.»

ВАН ДЕ КОЛК ПРОТИ НІДЕРЛАНДІВ

© Переклад Олександра Дроздова, Віктора Янишена,
Олени Дроздової, Яни Токарь, Андрія Цибулько

15. Апеляційний суд засудив заявника на підставі наступних доказів:

- 1 скарги, поданої потерпілою в поліцію, яка стверджувала, що у березні 2009 року (коли їй було 16 років), вона показала заявникові різні частини тіла через веб-камеру, згодом їй третя особа повідомила, що заявник відправив її фотографії до цієї третьої сторони і що їй було сказано двома іншими сторонами, які отримали її фотографії;
 - 2 наступної заяви потерпілої в поліцію, згідно з якою вона зробила фотографію частини її тіла і направила її заявникові мобільним телефоном;
 - 3 заяви заявника до поліції 20 серпня 2009 року про те, що він надіслав кілька фотографій (із зображенням частин тіла жертви), одну з яких він зробив за допомогою знімка екрана, а інші були відправлені його жертвою йому за допомогою мобільного телефону, а також, що він завантажив їх на веб-сайт для розміщення зображень;
 - 4 заяви, зробленої вищезгаданою третьою особою до поліції, згідно з якою вона отримала дві фотографії від заявника, які показують частини тіла жертви; і
 - 5 протоколу, складеного працівником поліції, чий розслідування за твердженнями жертви показали, що фотографії, на яких відображено частину тіла жертви, були доступні у всесвітній мережі через профіль з ім'ям, яке використовував заявник на вищезгаданому веб-сайті для розміщення зображень.
16. Заявник подав апеляцію у Верховний суд (Hoge Raad), скаржившись, зокрема, на відмову з боку поліції у наданні йому допомоги адвоката під час допиту. 18 листопада 2014 року Верховний суд відхилив апеляцію з коротким викладом у відповідності до статті 81 Закону про судоустрій (Wet op de rechterlijke organisatie). Відповідно до цього положення, Верховний Суд може обмежити свою обґрунтованість у рішенні щодо висновку про те, що скарга не дає підстав для скасування судового рішення, що оскаржується, або не вимагає відповіді на питання права в інтересах єдиного застосування або розвитку закону.

ВАН ДЕ КОЛК ПРОТИ НІДЕРЛАНДІВ

© Переклад Олександра Дроздова, Віктора Янишена,
Олени Дроздової, Яни Токар, Андрія Цибулько

II. ВІДПОВІДНЕ ВНУТРІШНЄ ЗАКОНОДАВСТВО ТА ПРАКТИКА

A. Право доступу до адвоката в кримінальному провадженні

17. 27 листопада 2008 року Суд опублікував своє рішення у справі *Салдуз проти Туреччини* ([ВП], № 36391/02, ЄСПЛ 2008), в якому він визнав, що пункт 1 статті 6 Конвенції вимагає, щоб, доступ до адвоката надавався під час першого допиту підозрюваного з боку поліції, якщо не доведуть з огляду на особливі обставини кожного випадку, що існують вагомі причини для обмеження цього права. У той час у Нідерландах не існувало права підозрюваного звертатися до адвоката до допиту поліцією або права підозрюваного, аби його адвокат був присутній на допиті.
18. Верховний суд Нідерландів дав перший детальний огляд висновку Суду у справі *Салдуз* (згадане вище) у рішенні від 30 червня 2009 року (ECLI: NL: HR: 2009: BH3079, Нідерландські юридичні звіти (*Nederlandse Jurisprudentie* – “NJ”)) 2009, по. 349) 2009, №. 349) - тобто трохи менше двох місяців, перш ніж заявника у цій справі допитала поліція. Верховний суд Нідерландів вважає, що, з огляду на, зокрема, політику, а також організаційні та фінансові аспекти, складання загальної домовленості про правову допомогу у зв'язку з допитом з боку поліції виходить за межі його судової компетенції (*rechtsvormende taak*). Тим не менше, прецедентна практика Страсбурзького суду поставила питання, на які будуть покликані дати відповідь національні кримінальні суди у справах, що розглядаються, і з цієї причини Верховний суд визначив наступне:

«2.5. Верховний суд виводить з практики Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ), що підозрюваний, який опинився під арештом поліції, може виходячи з приписів статті 6 Конвенції мати право на правову допомогу, яка полягає в тому, що йому надається право проконсультуватися з адвокатом, перед тим, як взаємодіяти з поліцією щодо його участі у кримінальному злочині. Однак, практика ЄСПЛ не дозволяє зробити висновок, що підозрюваний має право на присутність адвоката під час допиту в поліції.

Вище сказане означає, що до початку першого допиту підозрюваний повинен бути поінформований про своє право звернутися до адвоката. За

ВАН ДЕ КОЛК ПРОТИ НІДЕРЛАНДІВ

© Переклад Олександра Дроздова, Віктора Янишена,
Олени Дроздової, Яни Токар, Андрія Цибулько

винятком випадків, коли він, прямо або неявно, але однозначно, відмовився від цього права, або коли існують вагомі причини, зазначені в ЄКПЛ, він повинен бути наданий, в межах розумної можливості реалізувати це право.

2.6. Вищезазначене стосується заарештованих осіб, які є дорослими за кримінальним законодавством, а також заарештованих осіб, які є неповнолітніми відповідно до кримінального законодавства. Слід зазначити, що підозрювані у справах неповнолітні, крім того, мають право на допомогу адвоката або іншої довіреної особи під час допиту в поліції.»

19. 22 грудня 2015 року - таким чином, після закінчення національного провадження у цій справі - Верховний Суд прийняв, враховуючи розвиток практики Страсбурзького суду, а також Директиви 2013/48/ЄС Європейського Парламенту та Ради Європейського Союзу² (OJ 2013, L 294, с. 1), що підозрюваний, який заарештований поліцією, має право на правову допомогу адвоката під час допиту поліцією, за винятком випадків, коли існують переконливі причини обмежити це право (ECLI: NL: HR: 2015: 3608, NJ 2016, № 52). Оскільки працівники правоохоронних органів до цього рішення не мали підстав вважати, що правила, що стосуються правової допомоги, будуть посилені, не можна очікувати, що поліцейські негайно ознайомляться з рішенням та його практичними наслідками, Верховний суд висловив сподівання, що право підозрюваного, якого затримано, на допомогу адвоката під час поліцейського розслідування буде застосовуватися з 1 березня 2016 року.

20. Згодом, у світлі рішення Верховного Суду від 22 грудня 2015 року та в очікуванні набрання чинності законодавством, що імплементує Директиву 2013/48/ЄС у національне законодавство, Рада Генерального прокурора (College van procureurs-generaal) оголосила 10 лютого 2016 року, що було внесено низку поправок до Інструкції про правову допомогу для проведення поліцейських допитів (Aanwijzing rechtsbijstand politieverhoor; опубліковано в офіційному віснику (Staatscourant) 2016, № 8884). Згідно з цими

² Директива 2013/48 / ЄС Європейського Парламенту та Ради Європейського Союзу про право доступу до адвоката у кримінальному процесі та в провадженні з європейського ордеру на арешт, а також про право інформувати третю особу під час позбавлення свободи спілкування з третіми особами та з консульськими органами при позбавленні волі.

ВАН ДЕ КОЛК ПРОТИ НІДЕРЛАНДІВ

© Переклад Олександра Дроздова, Віктора Янишена,
Олени Дроздової, Яни Токар, Андрія Цибулько

поправками, з 1 березня 2016 року підозрювані повинні бути поінформовані про своє право на допомогу адвоката під час допиту з боку поліції і їм має бути надана можливість здійснити це право.

21. Законодавство - у формі поправок до Кримінально-процесуального кодексу (Wetboek van Strafvordering) - імплементовано Директиву 2013/48/ЄС у національне законодавство і тим самим схвалено право на правову допомогу до та під час допиту поліцією, набули чинності 1 березня 2017 року .

В. Можливість відновлення кримінального провадження

22. Стаття 457 Кримінально-процесуального кодексу регламентує можливі підстави перегляду (herziening) остаточних рішень. Наскільки це доречно, вона передбачає наступне:

«1. Після звернення Генерального прокурора або колишнього підозрюваного, щодо якого рішення або апеляційне рішення стало остаточним, Верховний Суд може, на користь колишнього підозрюваного, переглянути рішення суду в Нідерландах:

...

b. на підставі рішення (uitspraak) Європейського суду з прав людини, в якому було визнано, що Європейська конвенція про захист прав людини та основоположних свобод або Протокол до цієї Конвенції були порушені під час провадження, яке призвело до засудження чи засудження за одне й те ж правопорушення, якщо перегляд є необхідним з огляду на справедливую сатисфакцію, зазначену в статті 41 цієї Конвенції;

...»

23. Якщо Верховний Суд приймає клопотання про перегляд на підставі пункту 1 (b) статті 457, він може самостійно призначити справу до повторного відкриття кримінального провадження, або доручити зупинення виконання первинного рішення і передати справу на новий розгляд до апеляційного суду, відмінного від того, що ухвалив перше рішення (пункт 1 статті 472 у поєднанні зі статтею 471 Кримінально-процесуального кодексу).

ВАН ДЕ КОЛК ПРОТИ НІДЕРЛАНДІВ

© Переклад Олександра Дроздова, Віктора Янишена,
Олени Дроздової, Яни Токар, Андрія Цибулько

ПРАВО

I. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ ПУНКТИВ 1 І 3 (С) СТАТТІ КОНВЕНЦІЇ

24. Заявник скаржився за пунктом 3 статті 6 Конвенції, що йому було відмовлено у наданні доступу до адвоката під час допиту у поліції.
25. Суд вважає, що ця скарга підлягає розгляду відповідно до пунктів 1 та 3 (с) статті 6, які, наскільки це стосується, передбачають наступне:

“1. Під час розгляду будь-якого кримінального обвинувачення проти нього кожен має право на справедливий ... розгляд справи ... судом ...

...

3. Кожний обвинувачений у вчиненні кримінального правопорушення має щонайменше такі права:

(с) захищати себе особисто чи використовувати юридичну допомогу захисника, вибраного на власний розсуд, або - за браком достатніх коштів для оплати юридичної допомоги захисника - одержувати таку допомогу безоплатно, коли цього вимагають інтереси правосуддя;»

A. Прийнятність

26. Суд зазначає, що ця скарга не є явно необґрунтованою у значенні пункту 3 (а) статті 35 Конвенції. Суд також зазначає, що вона не є неприйнятною з інших підстав. Тому вона має бути визнана прийнятною.

B. Суть

1. Доводи сторін

27. Заявник стверджував, що він був позбавлений справедливого судового розгляду, оскільки йому було неправомірно відмовлено у наданні допомоги адвоката під час допиту поліцією. Більше того, хоча офіційно не він був

ВАН ДЕ КОЛК ПРОТИ НІДЕРЛАНДІВ

© Переклад Олександра Дроздова, Віктора Янишена,
Олени Дроздової, Яни Токар, Андрія Цибулько

неповнолітнім у той час, він мав психічний вік 15 або 16 років і страждав на захворювання головного мозку.

28. Уряд не бажав робити коментарів у цій справі з огляду на низку змін у застосовному законодавстві щодо права на доступ до адвоката в кримінальному провадженні. Таким чином, Уряд подав до нижньої палати парламенту (Tweede Kamer der Staten-Generaal) пропозицію про внесення змін до Кримінально-процесуального кодексу відповідно до Директиви 2013/48/ЄС (див. пункт 20 вище) і, очікуючи на набрання чинності деякими з цих змін до Кримінально-процесуального кодексу, Верховний суд у грудні 2015 року постановив, що підозрювані мають право на присутність адвоката під час допиту поліцією з 1 березня 2016 року (див. пункт 19 вище).

2. Оцінка Суду

29. Після свого рішення у справі *Салдуз проти Туреччини* ([ВП], № 36391/02, ЄСПЛ 2008) (див. пункт 17 вище), Суд додатково роз'яснив загальні принципи, які мають застосовуватися у справах, що стосуються обмеження права на доступ до адвоката і справедливості провадження у справі *Ібрагім та інші проти Сполученого Королівства* ([ВП], № 50541/08, 50571/08, 50573/08 та 40351/09, §§ 249-274 ЄСПЛ 2016); та *Симеонови проти Болгарії* ([ВП], № 21980/04, §§ 110-120, ЄСПЛ 2017 (витяги), і підтверджені ці принципи нещодавно в рішенні *Б'юз проти Бельгії* ([ВП], №71409/10, §§ 119-50, 9 листопада 2018 р.).
30. Застосовуючи ці принципи до даної справи, Суд спочатку зауважує, що не заперечується те, що, будучи заарештованим за підозрою в розповсюдженні дитячої порнографії та знаходячись у поліції, заявника було обвинувачено в кримінальному злочині в значенні пункту 3 статті 6 Конвенції (див. вищезгадане рішення *Ібрагім та ін.*, § 249, а також *Симеонови*, наведене вище, §§ 110-111, і цитовану тут практику). Таким чином, гарантії, викладені в пунктах 1 і 3 (с) статті 6, які тлумачаться Судом, означали, що він мав, зокрема, право на допомогу адвоката під час допиту поліцією (див. вищезгадане рішення *Б'юз*, §§ 133-34), якщо не існує

ВАН ДЕ КОЛК ПРОТИ НІДЕРЛАНДІВ

© Переклад Олександра Дроздова, Віктора Янишена,
Олени Дроздової, Яни Токар, Андрія Цибулько

переконливих підстав для обмеження цього права (див. вищезгадане рішення *Б'юз*, §§ 142-43).

31. З огляду на те, що в матеріалах справи немає жодних вказівок про те, що 19 або 21 серпня 2009 року заявник зробив будь-які заяви, які мали б відігравати певну роль у його засудженні, Суд зосередить свою увагу на співбесідах, які відбулися 20 серпня 2009 року, оскільки заяви, зроблені заявником у цей день, використовувалися для його засудження (див. пункт 15 вище).
32. Суд зазначає, що коли заявник на початку допиту поліцією 20 серпня 2009 року зазначив, що він хотів би отримати допомогу свого адвоката, йому сказали, що це неможливо (див. пункт 9 вище). Суд не вбачає з матеріалів справи, що існують будь-які переконливі підстави для обмеження такого права заявника. Швидше за все, видається, що єдиною підставою для того, щоб не дозволити адвокату заявника бути присутнім на допиті, був той факт, що у відповідний час в Нідерландах не було права на надання правової допомоги під час здійснення розслідування поліцією проти дорослого за кримінальним законодавством підозрюваного (див. пункти 17-18 вище). Раніше Суд постановив, що таке загальне та обов'язкове обмеження права на допомогу адвоката під час досудової стадії кримінального провадження не є переконливою причиною (див. згадане вище *Салдуз*, § 56, та *Б'юз*, цит. вище, §§ 138 і 142).
33. Хоча відсутність переконливих причин не призводить до висновку про порушення статті 6 (див. вищезгадане *Ібрагім та інші*, § 262), така відсутність сильно впливає на баланс при оцінці загальної справедливості кримінального провадження та може призвести до порушення. Тягар доведення лягає на Уряд, який повинен переконливо довести, чому, в порядку виключення та за конкретних обставин справи, загальна справедливість кримінального провадження не була неоправно порушена обмеженням доступу до адвоката (див. *Ібрагім та інші*, наведене вище, § 265, і *Б'юз*, наведене вище, § 165).
34. У цій справі Уряд не висунув жодних аргументів для обґрунтування заяви, про те, що стосовно заявника було здійснено справедливий розгляд справи. У зв'язку з цим, Суд

ВАН ДЕ КОЛК ПРОТИ НІДЕРЛАНДІВ

© Переклад Олександра Дроздова, Віктора Янишена,
Олени Дроздової, Яни Токарь, Андрія Цибулько

вважає, що вищезгаданий тягар доведення не було виконано, отже, це є достатнім для того, щоб можна було зробити висновок, що позбавлення заявника можливості отримати правову допомогу від свого адвоката під час допиту поліцією 20 серпня 2009 зробили провадження в цілому несправедливим.

Отже, було порушення пунктів 1 і 3 (с) статті 6 Конвенції.

II. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

35. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію.»

A. Шкода

36. Заявник вимагав відшкодування моральної шкоди у розмірі 5 000 євро.
37. Уряд вважав, що ця вимога є необґрунтованою і надмірною.
38. Як стверджував Суд у багатьох випадках, з висновку Суду про порушення пунктів 1 і 3 (с) статті 6 Конвенції у справі заявника, в якій він несправедливо засуджений, випливає, що неможливо спекулювати щодо того, що могло б статися, якби порушення Конвенції не відбулося (див., наприклад, *«Дворський проти Хорватії»*, № 25703/11, § 117, ЄКПЛ 2015, і *Ібрагім та інші*, наведене вище, § 315). Більше того, Суд зазначає, що, відповідно до пункту 1 (b) статті 457 Кримінально-процесуального кодексу, заявник може вимагати перегляду справи проти нього (див. пункт 22 вище). Суд нагадує, що, хоча це може розглядатися як важливий аспект виконання своїх рішень, відновлення провадження не є єдиним способом виконання рішення Суду. Використання такої можливості в даній справі буде предметом оцінки, якщо це доцільно, Верховним Судом, з урахуванням національного законодавства та конкретних обставин справи (див.

ВАН ДЕ КОЛК ПРОТИ НІДЕРЛАНДІВ

© Переклад Олександра Дроздова, Віктора Янишена,
Олени Дроздової, Яни Токарь, Андрія Цибулько

вищезгадане *Б'юз*, § 200). Це питання має вирішувати національна влада, а не Суд.

39. З огляду на вищенаведене, Суд вважає, що в обставинах цієї справи висновок про порушення сам по собі є достатньою справедливою компенсацією і таким чином відхиляє вимоги заявника.

В. Судові та інші витрати

40. Заявник також вимагав 13 250,28 євро за судові та інші витрати, понесені у національних судах, та 196 євро за витрати, понесені перед Судом. Хоча правова допомога була надана національними органами влади для розгляду справи в Суді, остання сума була залишена для самостійної оплати вартості правової допомоги.
41. Уряд стверджував, що витрати на оплату юридичних послуг та подання заяви були необґрунтованими. Враховуючи, зокрема, обсяг дублювання аргументів, висунутих до Апеляційного суду та Верховного суду, вони вважали, що кількість заявлених годин роботи адвоката є надмірною.
42. Згідно з практикою Суду, заявник має право на відшкодування судових витрат тільки в тій мірі, в якій було доведено, що вони стосуються виявлених порушень або витрат, які були фактично понесені, і є обґрунтованими. Суд, беручи до уваги документи, якими він володіє, і зазначені вище критерії, вважає за доцільне присудити суму в розмірі 4000 євро на судові витрати та 196 євро на провадження у Суді, таким чином загальну суму 4 196 євро.
43. Суд вважає за доцільне призначити пеню на підставі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, до якої мають бути додані три відсотки.

З ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* заяву прийнятною;
2. *Постановляє*, що мало місце порушення пунктів 1 і 3 (с) статті 6 Конвенції;

ВАН ДЕ КОЛК ПРОТИ НІДЕРЛАНДІВ

© Переклад Олександра Дроздова, Віктора Янишена,
Олени Дроздової, Яни Токар, Андрія Цибулько

3. *Постановляє*, що висновок про порушення сам по собі є достатньою справедливою компенсацією за моральну шкоду, завдану заявникові;

4. *Постановляє*

(a) що держава-відповідач має виплатити заявнику протягом трьох місяців 4 196 євро (чотири тисячі сто дев'яносто шість євро), а також будь-який податок, який може стягуватися з заявником, у відношенні судових витрат;

(b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на вищезазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;

5. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.

Учинено англійською мовою і повідомлено письмово 28 травня 2019 року відповідно до пунктів 2 і 3 Правила 77 Регламенту Суду.

Стівен Філліпс
(Stephen Phillips)
Секретар секції

Дмитро Дедов
(Dmitry Dedov)
голова